

Ball de les còsses de Saldes

Saldes

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Saldes

Coordenades:

Latitud: 42.2287040489319
Longitud: 1.7354215470854144
UTM Est (X): 395645
UTM Nord (Y): 4675943

Classificació

Número de fitxa 08190 - 151
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Actualment no es conserva la dansa, tot i que a vegades s'ha tornat a tocar i dansar de forma esporàdica.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dv., 23/01/2026 - 11:37
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía, OPC
Data de la darrera revisió: dv., 23/01/2026 - 11:46

Descripció

Era un ball en cercle que utilitzava la melodia del ball de les còsses de Gósol. Va ser recollit per Joan Amades.

Coreografia: Les parelles es disposen en dues rotllanes concèntriques generalment per sexes, però no necessàriament, homes a fora i dones a dins, els de dins mirant a l'interior i els de fora a l'exterior, de manera que es donen l'esquena, i agafats de les mans (fig. 1).

Volten tots cap a la seva dreta i, per tant, ho faran en sentit oposat dones i homes. En acabar cada frase musical fan un cop de peu darrera, com una cossa. La gràcia està en què en fer la cossa aquesta quedi en l'espai que queda entremig i no colpegi la persona que hi ha darrere i, per tant, s'ha de fer coincidir bé la dansa amb el moment del cop. Tenint en compte la música, durant la primera part de la melodia (part A) simplement voltarien seguint el ritme de la música i seria a la segona part de la melodia (part B) què, en acabar cada frase, farien la cossa cap a darrera.

Història

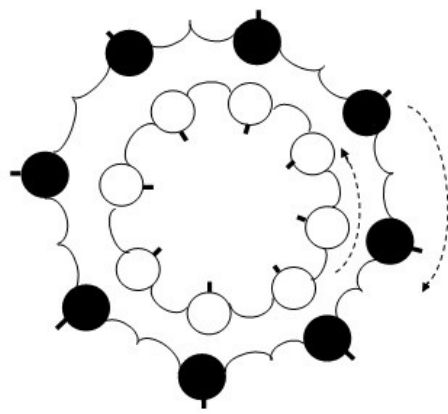
No sabem si es ballava en una data fixa, però possiblement es fes per la Festa Major, el dia 11 de novembre, Sant Martí. També rebia el nom de “Contrapàs de les guitzes”, tot i que no es tracta d'un contrapàs.

Bibliografia

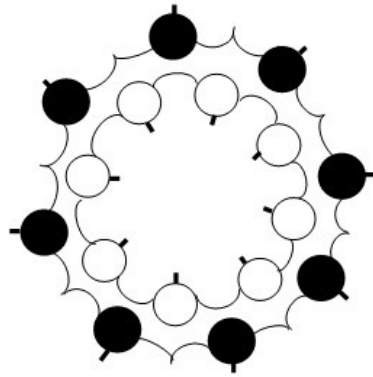
Amades, J. (1982) *Costumari Català*. Vol, V, p. 802-803. Salvat i Edicions 62, edició facsímil.

Arxiu Joan Bial i Serra (1888-1970). Caixa 121, sobre 323. Arxiu de Patrimoni Etnològic de Catalunya. Departament de Cultura Generalitat de Catalunya.

Cortés Elía, María del Agua; Escútia Fors, Eloi (2019) **Dances tradicionals del Berguedà. Recull històric, musical i coreogràfic**. Volum 1. Edita Berguedana de Folklore Total. Berga. 2019. P. 61-62.

1

2

Gràfics i figures del ball rodó de les «coces», de Saldes, al Cadí. Recollits per l'autor.

Aquest ball es feia al so d'un dels motius melòdics del *Contrapàs de les coces*, que fins als temps actuals s'ha ballat al poble de Gósol, al Bergadà, i que vam publicar en la pàgina 218 del volum IV, motiu musical qualificat de «coca» per raó del seu origen.

També hom ballava la *Bolangeria del nas*. Homes i dones, aparellats, feien un ball rodó; en acabar la primera cantarella, es deturaven, s'encaraven en parelles, i, mentre cantaven la segona, s'estiraven o pitjaven el nas l'un a l'altre. Quan la cobla diu «pel davant», ell l'estirava a ella, i en dir «pel darrere», era ella la qui l'estirava a ell. I el primer de tota la colla que reia,